

РЕЄСТРАЦІЯ ПРИТУЛКУ та ПЕРЕВІРКА

Покращення процедури виявлення безгромадянства під час прибуття біженців

[У чому проблема?](#)

[Що я можу зробити як фахівець із роботи з біженцями?](#)

[Що потрібно змінити на політичному рівні?](#)

[Більше довідкової інформації про проблему та додаткові ресурси](#)

У чому проблема?

Неспроможність ідентифікувати безгромадянство та захистити осіб без громадянства може **поставити людей під загрозу** та спричинити **серйозне порушення прав людини**. Наприклад:

- ➔ Особи без громадянства з охоплених війною країн, таких як Сирія, Україна або М'янма, яким відмовляють у в'їзді до країн транзиту або притулку, оскільки вони не можуть довести, своє походження, можуть бути відіслані назад у зону збройного конфлікту або змушені здійснювати більш небезпечні подорожі, ніж інші біженці, що ставить під загрозу їхнє життя.
- ➔ Апатриди, чие громадянство не визначено, ризикують бути незаконно затриманими на тривалий і неодноразовий період з метою видворення їх з країни, навіть якщо вони не можуть повернутися в країну свого походження чи попереднього проживання, через те, що не є її громадянами.
- ➔ Особи без громадянства, які не зареєстровані або не мають захисту, можуть потрапити в ситуації експлуатації з метою виживання, включаючи торгівлю людьми, важкі умови праці або рабство.

Що я можу зробити як фахівець із роботи з біженцями?

Правило 4R: Розпізнавати, записувати, дивитися та читати!

1. [Як розпізнати статус особи безгромадянства](#)

Не думайте, що кожна людина має громадянство або, що кожна особа без громадянства знає, що вона є особою без громадянства. Майте на увазі, що деякі люди визначають «громадянство» як етнічну чи групову приналежність, а не громадянство як таке. Під час реєстрації особи, яка шукає притулку, делікатно поставте питання про громадянство, щоб допомогти виявити безгромадянство. Наприклад:

- ➔ Чи вважає влада Вашої рідної країни чи будь-якої іншої своїм громадянином?
- ➔ Чи є/були у Вас якісь докази того, що Ви є громадянином своєї рідної країни, наприклад, свідоцтво про громадянство чи паспорт? Якщо ні, то чому?

- Ви належите до групи, чиє громадянство уряд Вашої країни не визнає?
- Чи можуть діти у Вашій країні успадковувати громадянство від матері? Якщо ні, то Ви успадкували громадянство від батька чи якимось іншим шляхом?

Більше питань ви знайдете тут: [Визначення безгромадянства: Спеціальні питання](#)

2. Record statelessness / indications of statelessness (Фіксування випадків безгромадянства/ визначення безгромадянства)

Якщо Ви виявили у особи безгромадянство або його ознаки, або якщо особа стверджує, що не має жодного громадянства, зафіксуйте цю важливу інформацію у всіх документах, що стосуються цієї особи. Якщо у формі немає розділу, в якому можна точно записати цю інформацію про статус/ознаки безгромадянства, зробіть десь в анкеті позначку про це, щоб був відповідний запис. Упевніться, що ви попередили особу про це та поясніть, чому це може бути важливо в майбутньому. Також зберігайте копії будь-яких відповідних документів у своєму файлі.

Також було б корисно попросити вашу організацію включити способи точного запису (ризик) безгромадянства у всіх відповідних формах.

Особи, ідентифіковані як апатриди або перебувають під ризиком бути визнаними такими під час скринінгу, повинні бути передані компетентним органам для проведення повної процедури визначення того, чи є ця особа особою без громадянства, та надання їй належного захисту. Зверніться до нашого [Індексу безгромадянства](#) для отримання додаткової інформації про визначення безгромадянства у вашій країні.

3. Направляйте людей для отримання експертної консультації, підтримки та інформації

Визначте організації, які спеціалізуються на питаннях безгромадянства та громадянстві у країні, де ви працюєте, і дізнайтеся, чи можуть вони допомогти. Деякі з [наших працівників](#) можуть допомогти. Завантажте та скористайтеся нашими [інструкціями/оголошенням](#) для тих, хто надає допомогу біженцям, та нашим [коротким посібником](#) для біженців та шукачів притулку.

4. Дізнайтеся більше про статус апатрида.

Нижче наведено додаткову інформацію. Більше можна знайти на наших вебсайтах (посилання нижче). Більше про ідентифікацію та реєстрацію осіб без громадянства можна дізнатися тут:

- [EASO \(EUAA\) Practical Guide on Registration \(Практичний посібник з реєстрації осіб без громадянства\): Lodging of applications for international protection](#) (see pp.39-42 'Statelessness') (Подання заявок на міжнародний захист (див. с. 39-42 'Безгромадянство'))
- [UNHCR tool for the identification and protection of stateless persons in detention \(Інструмент УВКБ ООН для ідентифікації та захисту апатридів, які перебувають під вартою\)](#)

- Форум для біженців: [Guide for the identification, support and guidance of persons at risk of statelessness in France](#) (Посібник з виявлення, підтримки та інструкції щодо осіб, яким загрожує ризик безгромадянства у Франції)

Що потрібно змінити на політичному рівні?

Працівники, які напряму працюють з особами без громадянства, можуть суттєво змінити їх життя. Нам також потрібні зміни на системному рівні, в тому числі, наприклад:

- ЄС, національні органи влади та інші постачальники послуг і підтримки повинні **гармонізувати процедури ідентифікації та реєстрації безгромадянства**. Категорії даних мають бути чітко визначені та стандартизовані. Категорія "невідоме громадянство" повинна використовуватися лише тимчасово, протягом найкоротшого можливого часу, і повинна спричинити перенаправлення до процедури визначення безгромадянства. Необхідно запровадити чіткі процедури для перевірки та виправлення помилок у записаних даних про громадянство.
- Держави повинні **встановити процедури визначення безгромадянства** відповідно до належної практики та міжнародних норм, з чіткими механізмами перенаправлення для забезпечення належного визначення безгромадянства.
- ЄС та національні органи влади повинні забезпечити безперешкодний доступ перекладачів, культурних посередників, юристів, організацій громадянського суспільства та громадських груп **до людей у пунктах реєстрації та перетину кордону**, щоб вони могли надавати відповідну інформацію, підтримку та консультації особам без громадянства, які перебувають у процесі пересування.
- Агенції ЄС та національні органи влади **повинні надавати посадовим особам, які безпосередньо працюють з апатридами, навчання та інструменти, які допоможуть їм зрозуміти проблеми безгромадянства** та громадянства. Регуляторні органи, асоціації адвокатів та організації громадянського суспільства повинні також забезпечити, щоб їхні співробітники та волонтери мали доступ до інформації, навчання та ресурсів для підтримки їхньої роботи з особами, які постраждали від безгромадянства.

Більше довідкової інформації про проблему та додаткові ресурси

Помилки під час ідентифікації осіб без громадянства можуть спричинити багато проблем. Під час процедури реєстрації та перевірки біженців без громадянства посадові особи можуть помилково "призначити" їм презюмоване громадянство на підставі країни походження або мови, якою вони говорять. Women and children may be assumed to have the same nationality (Жінки і діти можуть вважатися такими, що мають одне громадянство) як їхнього чоловіка/батька, що може означати безгромадянство серед дітей або подружжя, приховується і залишається без уваги. В інших випадках особам без громадянства приписується громадянство країни походження, наприклад, сирієць без громадянства реєструється як "сирієць", а бідуїн - як "кувейтець" або "іракець". Це також може спричинити серйозні проблеми: наприклад, якщо ситуація на батьківщині покращиться, від біженців можуть очікувати (і вимагати) повернення.

Якщо вони є особами без громадянства, але їм помилково приписують громадянство, вони можуть не мати можливості повернутися і можуть опинитися без будь-якого захисного статусу, дозволу на проживання та/або бути затриманими в приймаючій країні. Якщо безгромадянство пропущено або статус громадянства неправильно зареєстровано на цій ранній стадії, може бути дуже важко виправити це пізніше.

Є багато причин, чому апатриди не визнають самі себе особами без громадянства Деякі біженці без громадянства можуть не усвідомлювати, що вони є особами без громадянства, або не розуміти, що відсутність громадянства має відношення до їх заяви про надання міжнародного захисту, або вони можуть боятися повідомляти владі про те, що вони є особами без громадянства, через минулий досвід дискримінації або переслідування. Державні органи повинні це розуміти та пропонувати шукачам притулку різноманітні ненав'язливі можливості, аби обговорити потенційний статус безгромадянства з метою забезпечення належного захисту за потреби.

Іноді осіб записують як таких, що мають «невідоме громадянство» або як апатридів; але в подальшому не вживаються жодні заходи, аби перенаправити таких осіб до процедур належного визначення їхнього громадянства. Пізніше це може призвести до серйозних проблем.

Отримати більше інформації

[European Network on Statelessness](#) (Європейська мережа з питань безгромадянства)

[Stateless Journeys](#) («Подорожі для осіб без громадянства»)

[Індекс безгромадянства](#)

[UNHCR's Ending Statelessness site](#) (вебсайт Управління Верховного комісара ООН у справах біженців для подолання безгромадянства)

[UNHCR's Self-Study Module on Statelessness](#) (Модуль УВКБ ООН для самостійного вивчення)

[Institute on Statelessness and Inclusion](#) (питання безгромадянства Інституту безгромадянства та інклюзії)

[Statefree](#) (без кордонів)

Відвідайте курс [Інституту безгромадянства та інклюзії](#) або [університету Мельбурна](#).

Організації Європи можуть [звертатися до Європейської мережі з питань безгромадянства](#) щодо можливостей навчання. Підпишіться [на нашу розсилку новин](#), слідкуйте за нами у соціальних мережах та підтримуйте [кампанію «Подорожі для осіб без громадянства»](#).

«Грецькій поліції не було відомо, що тут у Сирії були палестинські біженці... [Вони] не дозволяли мені перетнути кордон з Македонією, як це робили інші сирійці, що їхали до північної Європи. Вони тримали мене на кордоні та не дозволяли мені його перетнути, твердячи «Тільки для сирійців.»

~ 'Mazen', a Palestinian who fled Syria in 2015 (~ «Мейзен», палестинець, який втік із Сирії в 2015 році)